

Moji su, da ih ispunim mirno, smireno.
Ali da ih ispunim potpuno, do kraja!
Da ih Tebi prikažem, da od njihove bljutave vode Ti učiniš
plemenito vino, kao što si učinio nekoć u Kani za svadbu
ljudima. Gospodine Bože, ove večeri ja ne tražim vrijeme,
da činim ovo, a zatim još ono. Ja od Tebe tražim milost,
da savjesno činim u vremenu što mi ga Ti daješ, ono što
Ti želiš da činim!

Preveo:
Dr. Srećko Bošnjak

V I D I C I
ŠTO MISLI IDA FRIDERIKA GÖRRES O SVEĆENICAMA
U KRISTOVOJ CRKVI?

(Über die Weihe der Frauen zu Priestern, Der grosse Entschluss,
veljača 1966)

Svijetu je poznato da je holandska pastoralna sinoda prihvatila zahtjev, da se i žene, koje su se za to odlučile te primile potrebnu naobrazbu, rede za svećenice. Prema tome ovaj problem daleko je suvremen, pa će nam biti milo čuti što o tome misli žena - intelektualac, privržena članica sv. Crkve, Ida Friderika Görres.

Potkraj drugog desetljeća našega stoljeća pročulo se, da je nekolicina njemačkih studentica poslala u Rim molbu, da se i djevojkama dozvoli pristup svećeničkom staležu. Pročulo se to više kao neki kuriozitet, pa su se svećenici u onim danima međusobno šalili na račun spomenutih studentica. Međutim za vrijeme II vatikanskog sabora pitanje ređenja ženskih kandidatica poprimilo je u nekim krugovima Crkve već ozbiljno nastojanje, tako da je to pitanje bilo pokrenuto i na samom Saboru. Takav nas razvoj nimalo ne smije čuditi. Već samo koncilsko raspoloženje je bilo takvo, da su se pročule stvari, o kojima se ranije nije smjelo govoriti niti u privatnom životu. Emancipacija žena, koje su ostavile kućno ognjište te se sada takmiče u skoro svim zvanjima s muškarcima, je stara dobrih sto godina. Dva strašna rata ubrzala su emancipaciju žene pošto su porušila postojeće okvire društvenog života. Žena je postala sve važniji činilac u javnom životu. Život je posvjedočio, da žena može dostojno zamiijeniti muškarca na poslu, a isto tako došlo je upravo do iznenađujućih činjenica, o kojima nekadašnje oduševljenje pristaše ženske emancipacije niti sanjale nisu. Totalitarni sistemi u pojedinim državama poslije rata zadržavale su ženski radni potencijal u društvenom životu iz političkih, pa i često iz ekonomskih razloga. Danas postoji mogućnost, da se žena zaposli u svim područjima društvenog života, i mi je stvarno i svugdje nalazimo. Pošlo joj je za rukom, da se domogla i do ministarskih položaja, bavi se politikom, znanstvenim istraživanjima pa i svemirskim osvajanjima. U nekim protestantskim zajednicama njoj je dozvoljen i pristup svećeničkoj klužbi.

KATOLIČKO SVEĆENSTVO — POSLJEDNJA TVRĐAVA?

Čini se, da je katoličko svećenstvo upravo jedina tvrđava, koju žena naših dana još nije osvojila. Kao simbol muških privilegija iz davnine, ono je kao trn u oku svih zagrianih boraca za potpunu jednakost i jednako - pravnost ženâ i muškaracâ. Zato se i celibat tako srdito napada sa strane nekih pojedinaca. Za njih je celibat nepravda, koju čovječanstvo ne smije dulje trpjeti. Tko poznaje povijest ženske emancipacije i psihologiju ženske upornosti, koja ne odustaje dok ne uspije, neće se ovome čuditi. Ali neobično je, da većina teologa o tome šute, a neki čak i sa simpatijama izlaze ususret ovim zahtjevima i nastojanjima. Možda je to i posebna taktika, koju slijede teolozi iz razboritosti. No izgleda, da u našim danima nije moguće baš ništa više prešućivati. Ako oni, što su pozvani ne progovore, progovorit će drugi. Usto se ovaj zahtjev za svećenice pojavio paralelno s većom ulogom laikata u Crkvi. A budući da veliki dio laikata tvore baš žene, nije nikakvo čudo, da u svojim zahtjevima nisu obišle svećenstvo niti kao stalež, niti kao službu. Oni, koji brane stare privilegije, uvijek će se naći na optuženičkoj klupi, jer uvijek je teže braniti tradiciju, iako postoje razboriti razlozi za njen opstanak, nego li prednjačiti u zahtjevima i boriti se za novo uređenje i nove strukture.

PITANJE IMA DUBLJI KORIJEN

No ipak treba naglasiti, da postojanie svećenica u Kristovoj crkvi ima dublji korijen nego što je to borba za ženska prava u društvu i Crkvi ili trenje između progresista i konzervativnih u Crkvi. Među naprednim ženama ima i lijep broj žena, koje ne očekuju za sebe nikakvih koristi od uvođenja svećenica, ali im je crkveni život i potrebe Crkve važna činienica, te očekuju od toga samo korist i blagodat za cijelu Crkvu. Poznata im je velika briga Crkveza naraštai, pa i nestašica svećeničkih kandidata u pojedinim zemliama. Smatraju ženu sposobnom, da bi mogla dostoino vršiti svećeničku službu, jer ako je u tolikim poslovima uspješno zamijenila muškarce, zašto ne bi i u ovom? Uostalom učiteliska služba u Crkvi već odavna nije više samo domena za muškarce. Kateheze, predavanja, duhovne vježbe pa i propovijedi drže koji puta i to sa zavidnim uspjehom baš ženske. Stalno raste broj teoloških slušateljica. A kao studentima teologije dozvolieno im je i pristupiti doktorskim ispitima i dizertacijama. Već od pamtivijeka žena ima pravo dieliti u nuždi krštenie, a to pravo primila je i sama kršteniem primajući vlast onćeg svećenstva (allgemeines Priestertum) što ga primaju svi kršćani. Kao privatnoj osobi ženi se povieravaju brojni ljudi u svojim intimnim problemima; zašto onda žena ne bi mogla biti i oficijalni ispovjednik? To da žena po svojoj naravi ne može poštovati šutniu, vrlo je smiešan argument, kada eto znamo koliko se žena proslavilo u liekarskoj službi, koja također obvezuje na šutniu; pa i u svietskoj obavieštainoi službi žena se u posljednim stoljećima proslavila. A u špijunaži se ne može raditi bez šutnje?

Prisustvovati ženidbi kao svjedok Crkve upravo je toliko značajno kao i voditi sprovod — što bi mogla činiti bez posebnog posvećenja i žena. Dalje, ako žena ima pravo da kod svete Mise surađuje na osnovi krštenja kao realni sudionik žrtve, zašto joj se ne bi dozvolilo primiti i punomoć konsekracije? Poznato je, da se žena u brojnim crkvenim ustanovama izvrsno pokazala, tako da crkvene bolnice, škole, obdaništa pa i misije naših dana bez žene uopće ne možemo zamisliti. Zašto bi baš u svećeničkoj službi zatajila? Svi ovi argumenti imaju svoju realnu vrijednost i težinu.

SVEĆENSTVO TAJNA CRKVE

Katoličko svećenstvo je pojava, koja se može razumjeti samo iz vjere i nauke Crkve. Tu se neradi samo o potrebama vjernih, niti se tu radi o principima i teorijama, nego katolički svećenik ima svoj praišvor u osobi Isusa Krista, i to u njegovom odnosu prema Crkvi, s kojom je Krist Gospodin nerazdvojivo povezan. Prema staroj nauci Crkve Krist je jedini posrednik između Boga i ljudi. Tu ulogu Krist i nakon svoje smrti i uskrsnuća nije napustio. Kao posrednik (mediator) on stvarno živi u svojoj Crkvi, kojoj je On glava. Kao spasitelj Krist je završio svoje poslanstvo, ali kao posrednik još nije. Zato je njegovo mjesto u Crkvi, a svećenik kao vršilac tajni predstavlja Krista. Kršćanski puk je zato uvijek jako poštivao svoje svećenike. Od njih nije zahtijevao samo evanđeosku revnost i poštenje, nego je taj isti puk cijenio onaj od svijeta odijeljeni život svojih svećenika. Ako se danas u izvjesnim krugovima, naročito laika, zahtijeva, da se svećenik vrati u normalni život svojih vjernika, to je samo znak, da su ti kršćani zaboravili ono prastaro gledanje na svećenika, te im svećenik ne predstavlja više toliko Krista, nego je zastupnik Božjeg naroda, koji narodu dijeli svete tajne. I baš u tome je bit pitanja svećenica u Crkvi Kristovoj. Ako bi bile one samo zastupnice božjeg naroda — zašto da im se onda onemogućuje vršenje te službe? Ali ako treba u svećeniku gledati Kristova namjesnika, koji mora uvjerljivo vršiti službu u ime Krista, onda nam se čini, da ipak svećenice ne bi bile u stanju da vrše tu uzvišenu službu. Ne radi se ovdje o sposobnostima, nego o stvarnoj biti žene i muškarca. A tu postoji razlika, koju nitko ne može nijekati.

LOGIČKI ZAKLJUČAK

Ako bi se ženi dozvolilo da postane svećenica, onda logično slijedi, da ona ima pravo na puninu svećeničke vlasti — tj. na biskupsku službu, jer biskupski red je punina svećeničke vlasti. Iz toga slijedi, da bi bio put ženi otvoren i do najviše službe u Crkvi — do papinstva. (I eto već smo u sjeni legitimne papesse Ivane...). Berlinski etolog Johannes Pinski o Crkvi ovako piše: »Iz biti Crkve slijedi, da postoji vidna suprotnost između svećenika i laika, sakramentalno svećenstvo predpostavlja partnera, a to je laikat; bez laikata postojanje svećenstva ne bi imalo smisla.« Sličan odnos postoji i između biskupa i biskupije. Prema prastaraj

predaji biskup je sa svojom Crkvom zaručen kao i »Krist sa Crkvom«, Zato mu se prilikom ređenja predaje prsten, koji ne predstavlja samo puninu njegove vlasti, nego je to i vidni simbol povezanosti nadpastira sa Crkvom. Ako biskup umre, onda se govori, da je njegova Crkva »viduata«. Neshvatljivo je kako bi mogla žena u tom položaju vršiti službu, a da se to staro predanje u biti ne bi promijenilo? U poganstvu su svećenice nešto prirodno, jer su zastupale razne boginje, kojima su služile (napr. vestalke, koj su služile rimskoj boginji Vesti). A kod kršćanstva nema govora o boginji, dapače niti o bažanstvu, nego se tu radi o inkarniranom Bogu, koji je postao čovjekom te još uvijek živi u našoj zajednici. Potpuno sigurno ne može se smatrati golim slučajem, da je Bog postao muško biće u čovječanstvu, a ne žensko. Pa i Krist sam je imao potpuno jasnu nakanu, kad je u apostolski zbor povezao samo muškarce. Imao je on i privrenica, čak i odličnih kao npr. Mariju i Martu, Lazarove sestre. Iz razgovora koji je Krist vodio s njima možemo zaključiti, da su to bile naobražene ženske, možda kudikamo sposobnije od neukih galilejskih ribara. No unatoč tome Krist je pri svom izboru ostao na muškoj lozi. Ovu činjenicu nemoguće je bilo kako izvrnuti ili promijeniti.

Doduše u ranoj Crkvi postojala je i služba »diakonisa«, koja je nažalost i u rano doba crkvenog života izumrla. A posvećenje, što su ga primile diakonise ni izdaleka nije bilo jednako prezbiterskom redu. Bio je to poseban blagoslov, sličan onom, kojeg još i sada primaju razne opatice.

I u novije vrijeme Crkva predaje sve više služba ženama, iako ne primaju nikakvog reda. Naročito u Južnoj Americi redovnice u mnogočem nadomještaju župnike. Ali to je samo zamjena za izvjesne funkcije. Ženski apostolat dobio je novog zamaha poslije Koncila, što treba srdačno pozdraviti.

JOŠ NEKOLIKO PRAKTIČNIH MISLI

Ne radi se tu samo o teološko-dogmatskim razlozima za svećenstvo muškaraca, nego postoje i mnogi potpuno prirodni razlozi, koji govore u prilog muškom svećenstvu. Tu je uostalom tisućljetna praksa Crkve, koju nije moguće jednostavno ukinuti. Već sam nastup muškarca djeluje drugačije od nastupa žene jer je muškarac obično samostalniji. Usto dolazi i sama narav žene, koja je promjenljiva i u mnogočem ranjivija od muške naravi. Pomislimo samo koliko ima dosjetki na račun odnosa: svećenik - žene. A da je obratno: svećenica - muškarci!, mogućnost raznih neprijatnih zapetljaja bio bi još veći. Niti mašta, niti što drugo, nego samo poznavanje života potvrdilo bi ovu konstataciju. Koliko smješnih scena pa i tragičnih zapetljaja morala bi Crkva uzeti na svoj riziko, ako bi popustila zahtjevima šačice vjetrogonjastih pobornica potpune jednakosti u Crkvi.« Ako pomislimo koliko mogućnosti apostolata ima žena u suvremenoj Crkvi — zaključuje Ida Friderika Görres, »onda je potpuno suvišno jurišati na posljednja zaključana vrata.«

Iznešene misli uglavnom su iz pomenutog članka spisateljice Görresove. Iznešeno, međutim, nije ni prijevod niti plagijat, jer su mi se čitanjem spomenutog članka asocijacijom pobudile i vlastite misli, što sam ih ovdje ili ondje unio, ne htijući ni u čemu promijeniti smisao onome, što je napisala uvažena autorica.

Vilko ŠOLINC

»TEOLOG« NA RAZINI GAGARINA!

Doktor prava, doktor filozofije, Louis EVELY, zaređen 1937., tomista, profesor, direktor koleža, propovjednik, utemeljitelj laičke bratovštine Charles de Foucauld u Belgiji, izjavio je nedavno, da su ga »razlike u idejama s hijerarhijom dovele da zatraži unapređenje (promotion) u lajički stalež, da nastavi služiti Crkvi sa slobodom kršćanina«.

Napisao je knjigu L'Évangile sans mythes, et La Prière d'un homme moderne. On podrugljivo piše: »Jeste li vidjeli ikad anđele?... Nama je dužnost operušati anđele!« Zatim pita čitatelja: »Jesi li bio prisutan kod umnoženja kruhova?«... Zatim veli, da »treba demitologizirati Pater-Oče naš. To znači shvatiti da naš Otac nije na nebesima! Gagarin ga tamo nije našao!«... »Moder-ni čovjek moli kao odrastao, a postaje odrastao, kad ne traži ništa od oca... Odrastao čovjek ne računa više na Providnost, koja hrani ptice. Često dosta slabo«... Po njegovu mišljenju »treba napisati Evandjelje za naše vrijeme, jer mi ne živimo za vrijeme aposto-la!«

On se više puta pita: »Kako čovjek 20. vijeka može vjerovati u anđele«, a tvrdi da vjeruje u demone. Alo kako teolog može vjerovati u demone, kad ima čudno mišljenje o izvornom grijehu? On želi iz Evandelja izbaciti čudesa-mitove! A Harnack je pisao, da se iz Evandelja ne mogu izbati čudesa, a da se ne zaniječe egzistencija samoga Xta! Evely je operušao svoj Credo... Ali i svoju dušu!... I postao je potpuno slijep, a želi druge voditi! Ako slijepac slijepca vodi, oba će u jamu pasti!... I siromah Evely ne stidi se, šta je učinio! Adam se barem zastidio nakon grijeha, kad je vidio da je opljačkan...

Morali bismo danas često moliti: Od lažnih proroka, sačuvaj nas Gospodine! Od lažnih teologa, sačuvaj nas Gospodine!

Isus nas je davno upozorio, da se čuvamo lažnih proroka, koji dolaze k nama u ovčjem runu, a unutar su grabežljivi vukovi!

Zar ne bi trebalo, da nas pozvani i odgovorni kod nas opšir-nije upozoravaju na poplavu, koja prijete od lažnih teologa sa svih strana? Da podvrgnu kritici sve knjige, koje su opasne. Da ih ne čitamo. Da se ne otrujemo. Ima svakojakih duhovnih gripa i kolera koje haraju danas po svijetu!

Videant censules, ne quid res publica detrimenti capiat! Bit će-mo im zahvalni!

S. BOŠNJAK